

กิถามที่โหลต่างประเทศตามประชาชน
คอนโลกเลือกตั้ง ก็คือ “คุณรู้สึกว่าคุณ
ดีขึ้นกว่าเดิมหรือไม่” ซึ่งประชาชน ก็
ตอบและสรุปเป็นผลออกมา แต่ถ้าใครรองให้
ลึกๆ แล้วจะเห็นว่า มันมีความหมายในแง่
หนึ่งเท่านั้นเอง เพราะจริงๆ แล้ว “ตนเองดีขึ้น”
หมายถึงอะไรก็ไม่มีใครสามารถบอกได้ชัดเจน จะ
บอกได้อย่างไรว่า การดีขึ้นของประชาชนหมายถึง
อะไร ในเศรษฐกิจที่สินค้าและบริการเปลี่ยนแปลง
อย่างค่อนเนื่องอยู่ตลอดเวลา

“ตนเองดีขึ้น” หมายถึงมีงานที่มั่นคงขึ้น?
 (“มั่นคง” แปลว่าอะไร) มีเงินมากขึ้นอย่างที่
ทำให้ได้บริโภคสินค้าและบริการจำนวนมากขึ้น?
มีประเภทสินค้าและบริการให้บริโภคหลากหลาย
ขึ้น? บริการเหล่านี้มีคุณภาพดีขึ้น?
ท่ามกลางคุณภาพของบริการที่ดีขึ้น ถ้าราคา
ของสินค้าและบริการเหล่านี้สูงขึ้น จะบอกได้
ใหม่ว่า ราคาของสิ่งเหล่านี้แพงขึ้น? และรู้อย่าง
ไรว่าได้บริโภคสินค้าและบริการเพิ่มมากขึ้น
ในเมื่อไม่รู้ว่าจะอะไรคือหน่วยของสินค้าหรือ
บริการที่แท้จริง

ข้อความประการหลังนี้แหละเป็นประเด็นสำคัญ
ที่ปวดหัวของนักเศรษฐศาสตร์ สำหรับสินค้า
เช่นไก่หนึ่งขวด ข้าวแกงหนึ่งจาน กระจกหนึ่ง
ก็โลกรับ น้ำหนึ่งลิตร ฯลฯ ไม่เป็นปัญหาเพราะมี
หน่วยของสินค้าที่ชัดเจนและมีคุณภาพที่ค่อนข้าง
กลมกลืนเป็นหนึ่งเดียวกัน แต่ถ้าสินค้า บาง
ประเภท เช่นเพชร (หน่วยเป็นกะรัตแต่มีคุณภาพ
แตกต่างกันมาก) รถยนต์ (หน่วยเป็นคัน แต่คุณภาพ
แตกต่างกัน) ก็มีปัญหาในการนำมารวมกัน

ที่ปวดหัวที่สุดในเรื่องหน่วยของการนับก็คือ
เรื่องบริการ เช่น เรื่องบริการธนาคาร (ผลผลิต
ของบริการธนาคารจะนับอย่างไรใช้จำนวนลูก
ค้ามาถ่วงเงิน? จำนวนเงินให้กู้? จำนวนเงินกู้ที่ไม่
ใช้ NPL'S? ยอดเงินฝาก? จำนวนมารับบริการ
ธนาคารทุกเรื่อง?) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่อง
บริการการแพทย์ อะไรคือหน่วยมาตรฐานของผล
ผลิตด้านการแพทย์ กระบวนการของการรักษา
(ตรวจโรค รับประทานและติดตามตามไป) หรือ
การรักษาพยาบาล หรือผลพวงสุดท้ายของการ
รักษา

มีการประมาณการว่ามนุษย์มีโรคเจ็บป่วยรวม
กันถึง 20,000 กว่าโรค แต่ละโรคก็มีกระบวนการ
การรักษา มีวิธีการรักษา แตกต่างกันไป
ผู้ผลของการรักษาที่แตกต่างกันอีก เช่นคนที่
มีเชื้อ HIV มาหาหมอเพื่อรับการรักษาก็จะ
ตรวจเลือด ถ้าไม่อยู่ในขั้นออกอาการก็
แนะนำให้ดูแลตนเอง อย่างนี้จะนับเป็นหนึ่ง

ที่ว่าดีขึ้นนั้น...ได้อย่างไร

สุทธิเกียรติยศกริชาน มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

หน่วยของผลผลิต แต่ถ้าอยู่ในขั้นออกอาการก็
ต้องให้กินยา อย่างนี้นับเป็นอีกลักษณะหนึ่งของ
หน่วยการผลิต ในขณะที่คนป่วยเป็นได้ตั้งอีกสิบ
หน่วยของผลผลิตก็คือผ่าตัดเรียบร้อยแล้วหาย
กลับบ้านได้ จึงนับเป็นหนึ่งในหน่วยของผลผลิต

ในวงการเศรษฐศาสตร์สาธารณสุขนั้น เป็นที่
ทราบกันดีว่า ทุกการรักษาของแพทย์จะมีเป้า
หมายของการรักษาในแต่ละครั้งที่แตกต่างกัน ขึ้น
กับความรุนแรงของอาการเจ็บป่วย ฐานะของ
คนไข้ ความสามารถของแพทย์และของโรงพยาบาล
ในการตรวจและรักษา ฐานะของงบประมาณ
ของโรงพยาบาล ตัวอย่างเช่นคนป่วยมีอาการปวด
ท้องรุนแรงเป้าหมายของการรักษาครั้งหนึ่งอาจ
เป็นว่า ให้ยาแก้ปวดท้องและให้กลับมามีอาการ
แรงขึ้นเนื่องจากโรงพยาบาลไม่มีเตียงและไม่มี
เครื่องเอกซเรย์ตรวจละเอียด แต่ถ้าเป็นการรักษา
คนป่วยอาการเหมือนกัน อาจตรวจละเอียด ให้
นอนเตียง ฝ้าดูอาการ ฯลฯ ในทั้งสองกรณีนี้จะ
ถือว่าเป็นหน่วยผลผลิตเดียวกันหรือไม่

การนับหน่วยผลผลิตของบริการแพทย์เป็น
เรื่องซับซ้อนและปวดหัว สำหรับผู้เก็บสถิติ ที่
ต้องการหาค่าจำกัดความของผลผลิตทางการ
แพทย์ แต่ก็เป็นสิ่งจำเป็น เพราะเป็นหนทางเดียว
ที่จะสามารถวัดผลผลิตภาพ (PRODUCTIVITY)
ของผู้ให้บริการของแต่ละโรงพยาบาล และวัด
ความก้าวหน้าของการให้บริการแพทย์ของแต่ละ
แห่ง

เมื่อการนับหน่วยผลผลิตของบริการแพทย์
เป็นปัญหาการคำนวณหาต้นทุนของการรักษา
พยาบาลที่แท้จริงของแต่ละหน่วยผลผลิตก็เป็น
ปัญหาที่ยิ่งขึ้น ซึ่งนำไปสู่ความปวดหัวยิ่งขึ้นของ
การจัดสรรงบประมาณอย่างถูกต้องและเหมาะสม
แก่หน่วยแพทย์ต่างๆ

สำหรับนักเศรษฐศาสตร์ ผู้ซึ่งสนใจสวัสดิการ
ด้านบริการแพทย์ที่ถูกผลิตขึ้นในสังคม สำหรับ
ประชาชนจะสนใจปริมาณของหน่วยผลผลิตเป็น
พิเศษ เพราะเป็น “ของจริง” ที่ประชาชนได้รับ

สำหรับมูลค่าของบริการแพทย์นั้นอาจเก็บ
สถิติได้จากค่าใช้จ่ายเพื่อบริการแพทย์ แต่นัก
สถิติก็ต้องเผชิญกับการแยกปริมาณออกจากมูลค่า
กล่าวคือมูลค่าเป็นผลคูณ ของปริมาณของหน่วย

ผลผลิต กับราคาของหน่วยผลผลิตบริการแพทย์
หากมูลค่าบริการแพทย์เพิ่มขึ้นจากปีก่อน ก็มิได้
หมายความว่าปริมาณของหน่วยผลผลิตจะเพิ่ม
ขึ้นเสมอไป เพราะอาจเป็นผลเนื่องมาจากราคา
ของบริการแพทย์ที่เพิ่มขึ้นก็เป็นได้ ในสถาน
การณ์ที่ไม่มีข้อมูลของหน่วยผลผลิตของบริการ
แพทย์ และการคำนวณหาราคาของหน่วยผลผลิต
เป็นเรื่องยาก การรู้ถึงปริมาณของบริการซึ่งเป็น
“ของจริง” ที่ประชาชนได้รับจึงค่อนข้างเป็นเรื่อง
เดือนลอยอยู่พอควรในเชิงวิชาการ

และเพื่อทำให้คำถามที่ว่า “ตนเองดีขึ้น” กว้าง
เค็มหรือไม่ตอบยากยิ่งขึ้น อยากรเสริมว่า บริการ
การแพทย์ที่ทำให้ไม่ต้องนอนโรงพยาบาล เจ็บ
ปวดน้อยลง มีโอกาสเสี่ยงต่อชีวิตน้อยลง มีชนิด
ของการรักษาที่หลากหลายขึ้น ฯลฯ ที่เกิดขึ้นใน
บ้านของเราในช่วงเวลาที่ผ่านมานี้ ถือได้ใหม่ว่าทำ
ให้คุณภาพของชีวิตของประชาชนสูงขึ้น โดยสิ่ง
เหล่านี้มิได้ปรากฏอยู่ในปริมาณของหน่วยผลผลิต
บริการแพทย์แต่อย่างใดที่โดยปกติเป็นตัวชี้ถึง
“ความดีขึ้นของตนเอง”

การตอบคำถามว่า “ตนเองดีขึ้น” กว้างเค็มหรือ
ไม่ เป็นเรื่องของความรู้ลึกที่มักมีได้อยู่บนพื้นฐาน
ของข้อมูลทางสถิติ ซึ่งโดยแท้จริงแล้วการเก็บสถิติ
ดังกล่าวก็มีปัญหาอยู่มากแม้แต่ในเรื่องพื้นฐานเช่น
ค่าจำกัดความของ “ตนเองดีขึ้น” ความหมายของ
หนึ่งหน่วยผลผลิตของบริการ ความหมายของราคา
ของหน่วยผลผลิต เป็นต้น

การมองภาพรวมในเรื่องต่างๆ มักดูง่ายไม่สู้
สนุกยาก เช่นการมีชีวิตที่ดีขึ้น แต่เมื่อลงไป
ระดับย่อยเช่นเก็บสถิติข้อมูลเพื่อตรวจสอบการมี
ชีวิตที่ดีขึ้นแล้วก็จะพบว่าปัญหาในเรื่องค่า
จำกัดความอยู่มากอย่างชนิดที่ต้องครุ่นถึงข้อ
บกพร่องของสถิติที่เก็บมาได้อยู่เสมอ โดยเฉพาะ
อย่างยิ่งในเรื่องการได้รับบริการสาธารณสุข

แค่หาเงินสำหรับโครงการ “30 บาท” ต่อ
โรคเป็นสวัสดิการให้คนไทยในบางจังหวัดตอน
นี้ ก็หนักหนาสาหัสอยู่แล้ว เมื่อคำนึงถึงปัญหา
การวัดหน่วยผลผลิตของบริการ แพทย์ก็ยิ่งกั
วลมากขึ้นว่าแล้วเราจะประเมินได้อย่างไรว่า
เงินนับหมื่นนับแสนล้านบาทที่จะใช้ไปในเรื่องนี้
จะทำให้ชีวิตเรา “ดีขึ้น” กว้างก่อนอย่างไร